

1ο Διεθνές Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες

Αρ. 1 (2021)

Τόμος Πρακτικών 1ο Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο "Από τον 20ο στον 21ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες: Η απότομη μετάβαση της εκπαιδευτικής μας πραγματικότητας σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Στάσεις – Αντιλήψεις – Σενάρια – Προοπτικές – Προτάσεις

Ηλεκτρονικός Ατομικός Φάκελος Καριέρας Μαθητών και Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός

*Θεόδωρος Αντωνίου, Γεώργιος Βασίλογλου,
Χαράλαμπος Βασίλογλου, Μαρία Καραϊσαρλή,
Ευπραξία Βλαχοδήμου*

doi: [10.12681/online-edu.3270](https://doi.org/10.12681/online-edu.3270)

Ηλεκτρονικός Ατομικός Φάκελος Καριέρας Μαθητών και Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός

Θεόδωρος Αντωνίου¹, Γεώργιος Βασιλογλου², Χαράλαμπος Βασιλογλου³,
Μαρία Καραϊσαρλή⁴, Βλαχοδήμου Ευπραξία⁵
antonioutheodore@yahoo.gr, giorgosvasiloglou14@gmail.com, charisvasiloglou@gmail.com,
karmaria11@gmail.com, vlachodi@sch.gr

¹Εκπαιδευτικός με εξειδίκευση στη Συμβουλευτική στον Επαγγελματικό Προσανατολισμό στο Κ.Ε.Σ.Υ. Ηρακλείου

²Ψυχολόγος Απόφοιτος Πανεπιστήμιο Κρήτης, Οικονομολόγος Τελείοφοιτος Πανεπιστήμιο Πατρών

³Εκπαιδευτικός με εξειδίκευση στη Συμβουλευτική στον Επαγγελματικό Προσανατολισμό στο Κ.Ε.Σ.Υ. Ρόδου

⁴Εκπαιδευτικός με εξειδίκευση στη Συμβουλευτική στον Επαγγελματικό Προσανατολισμό στο Κ.Ε.Σ.Υ. Λάρισας

Περίληψη

Στο σύγχρονο περιβάλλον της ρευστότητας και αβεβαιότητας οι μαθητές καλούνται να πάρουν αποφάσεις για την επαγγελματική τους πορεία και εξέλιξη καθώς και αποφάσεις ζωής που συνδέονται άμεσα με τον τρόπο οργάνωσης της ενήλικης ζωής τους.

Ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός κάνοντας μεγάλα άλματα προωθώντας νέες θεωρίες διεξάγοντας σχετικές έρευνες και πρακτικές που στοχεύουν στο συνυπολογισμό όλων πτυχών της καριέρας για μια βιώσιμη απασχόληση για όλους τους ανθρώπους.

Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Σ.Ε.Π. ενισχύει την προσωπική τους προσπάθεια να κατανοήσουν και να αναπτύξουν τον εαυτό τους. Στο πλαίσιο αυτό έχει αναπτυχθεί και συνεχώς αναπτύσσεται η καριέρα μέσω χαρτοφυλακίου (ατομικού φακέλου) portfolio και ειδικότερα του ηλεκτρονικού χαρτοφυλακίου (e-portfolio).

Το e-portfolio μπορεί να παρέχει συνεχώς την ευκαιρία στο άτομο να αναδεικνύει τις ικανότητές του να συλλέγει, να οργανώνει, να ερμηνεύει και να ασκεί κριτική πάνω σε ατομικά του έγγραφα και πηγές πληροφοριών. Μπορεί να συμβάλλει στη συνεχή επαγγελματική εξέλιξη του ατόμου, στην επιλογή επαγγέλματος, αλλά και στον επαναπροσανατολισμό της καριέρας του.

Λέξεις κλειδιά: ηλεκτρονικός φάκελος καριέρας, επαγγελματικός προσανατολισμός, μαθητές.

Εισαγωγή

Ο όρος καριέρα (σταδιοδρομία) συνδέεται στενά με την εργασία, το επάγγελμα, την επαγγελματική επιλογή, και την επαγγελματική ικανοποίηση. Το αγγλικό λεξικό της Οξφόρδης καθορίζει τη σταδιοδρομία ως μια σειρά μαθημάτων ή την πρόοδο ενός ατόμου "μέσω της ζωής, ή ένα ξεχωριστό μέρος της ζωής". Αυτή η οριοθέτηση εστιάζει στις επαγγελματικές πτυχές της ζωής καθώς επίσης και σε άλλες πτυχές που συμβάλλουν στις ζωές που ζούμε, π.χ. το φαινόμενο της σταδιοδρομίας είναι ιδιαίτερα αντιπροσωπευτικό των πλαισίων και των πολιτισμών (Donna J. Yena, 2020).

Οι θεωρίες σταδιοδρομίας παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για τις διάφορες πτυχές της σταδιοδρομίας. Μια σημαντική παρατήρηση των πιο πρόσφατων θεωριών σταδιοδρομίας είναι η αλλαγή από τις πιο δομημένες, ιδεολογικές, και οργανωμένες κοινωνικές μορφές σε μια μορφή στην οποία τα ίδια άτομα αφήνονται να νοηματοδοτήσουν την καριέρα τους. Η

Από τον 20^ο στον 21^ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες Η απότομη μετάβαση της εκπαιδευτικής μας πραγματικότητας σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Στάσεις-Αντιλήψεις-Σενάρια-Προοπτικές-Προτάσεις

σταδιοδρομία εξυπηρετεί μια σημαντική λειτουργία στην κοινωνία επειδή είναι μια πρόσκληση στη δράση. Η μελέτη της επαγγελματικής συμπεριφοράς έχει εξυπηρετήσει και συνεχίζει να εξυπηρετεί πολλούς σκοπούς.

Ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός κάνοντας μεγάλα άλματα προωθώντας νέες θεωρίες διεξάγοντας σχετικές έρευνες και πρακτικές που στοχεύουν στο συνυπολογισμό όλων των πτυχών της καριέρας για μια βιώσιμη απασχόληση για όλους τους ανθρώπους.

Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Σ.Ε.Π. ενισχύει την προσωπική τους προσπάθεια να κατανοήσουν, αποδεχθούν και να αναπτύξουν τον εαυτό τους. Η άσκηση και βελτίωση δεξιοτήτων όπως της επικοινωνίας, της συνεργασίας, της δημιουργικότητας, της (αυτο)παρουσίασης, του αυτοελέγχου αλλά και άλλων δεξιοτήτων ζωής, τους εξοικειώνει με τις μεθόδους επίλυσης προβλημάτων και τη διαδικασία λήψης απόφασης στην προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική ζωή.

Στο πλαίσιο αυτό έχει αναπτυχθεί και συνεχώς αναπτύσσεται η καριέρα μέσω χαρτοφυλακίου (ατομικού φακέλου) - portfolio και ειδικότερα ηλεκτρονικού χαρτοφυλακίου - ηλεκτρονικός φάκελος/e - portfolio.

Τα portfolios (χαρτοφυλάκια) έχουν μακρά παράδοση σε ποικίλους τομείς και χρησιμοποιούνται από εκπαιδευτικούς, μαθητές, φοιτητές, καλλιτέχνες, συγγραφείς, φωτογράφους, αρχιτέκτονες, κ.ά.

Οι ηλεκτρονικοί φάκελοι καριέρας χρησιμοποιούνται από εκπαιδευόμενους σε πανεπιστήμια, κολλέγια ή άλλες βαθμίδες της εκπαίδευσης όπου προετοιμάζονται για να εισαχθούν στους χώρους εργασίας. Με αυτό τον τρόπο μπορούν να επιδείξουν τα προσόντα, τις ικανότητες τους για συνεντεύξεις πρόσληψης, για αποτίμηση της επίδοσης τους και για προώθηση τους σε υψηλότερες βαθμίδες εργασίας (Milman & Kilbane, 2005; Pecheone et al., 2005). Επίσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν για κριτικό αναστοχασμό και για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων.

Το παραδοσιακό (κλασσικό) portfolio ορίζεται ως μία φορητή θήκη (φάκελος) για τη μεταφορά εγγράφων ή σχεδίων. Το πρόθεμα 'port' μεταφράζεται στην έννοια 'μεταφέρω' ενώ το μέρος 'folio' σχετίζεται με το σύνολο των χαρτιών-εγγράφων ή σχεδίων. Στο πεδίο της εκπαίδευσης, ο όρος portfolio αναφέρεται συνήθως σε μια συλλογή εγγράφων που περιγράφουν μια συγκεκριμένη μαθησιακή διαδικασία.

Αν η συλλογή των εγγράφων γίνεται με ψηφιακό τρόπο, τότε το portfolio ονομάζεται e - portfolio (Kramer & Seeber, 2009). Τα τελευταία χρόνια τα e - portfolios περιλαμβάνουν τις εργασίες των μαθητών και έχουν επικρατήσει έναντι των παραδοσιακών portfolios (Αντραμίδου & Zemba- Saul, 2006).

Τα πλεονεκτήματα των ηλεκτρονικών φακέλων έναντι των παραδοσιακών εδράζονται στα καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα, τα οποία ενισχύονται από την δυνατότητα δημιουργίας υποσημειώσεων στα αντικείμενα του ηλεκτρονικός φάκελος, τη δυνατότητα αποκοπής και επικόλλησης κειμένου και του εμπλουτισμού με ψηφιακές εφαρμογές για πολλαπλούς σκοπούς, ενώ επιτρέπουν στην πληροφορία να αποθηκευτεί, να ενημερωθεί και να παρουσιασθεί με ποικίλους τρόπους (Songetal, 2020).

Μπορούν να δημιουργηθούν στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας με μαθητές/τριες Γ τάξης Γυμνασίου και όλων των τάξεων ΓΕΛ και ΕΠΑΛ, στα Μαθήματα Προσανατολισμού Α τάξης ΕΠΑΛ: Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός - Ασφάλεια

και Υγεία στο χώρο εργασίας και Ζώνη Δημιουργικών Δραστηριοτήτων, στην Ατομική και Ομαδική Συμβουλευτική, κ.ά.

Ηλεκτρονικό χαρτοφυλάκιο καριέρας

Τα τελευταία χρόνια τα ηλεκτρονικά χαρτοφυλάκια καριέρας έχουν έρθει στο προσκήνιο ως φορητά και προσβάσιμα σχέδια της επαγγελματικής πορείας του ατόμου (Tosh et al., 2006). Αναγνωρίζονται ως πολύτιμα εργαλεία για μαθητές, εκπαιδευτικούς και ακαδημαϊκούς οργανισμούς. Χρησιμοποιούνται ως εργαλεία για τη σχεδίαση της προσωπικής ανάπτυξης (Personal Development Planning), επαγγελματικής ανάπτυξης (Vocational Development Planning) και τη δια βίου μάθηση (Lifelong Education).

Σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πιλοτικό Project MOSEP, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του Leonardo Da Vinci Programme της European Commission, (MOSEP, 2020) υπάρχουν τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις στον τρόπο χρήσης των ηλεκτρονικών φακέλων:

ως εργαλεία για αξιολόγηση και πιστοποίηση των ουσιαστικών προσόντων,

ως εργαλεία για σχεδίαση προσωπικής ανάπτυξης (Personal Development Planning - PDP), και

ως εργαλεία για ενεργή μάθηση (Active Learning).

Στην προσπάθεια οριοθέτησης των ηλεκτρονικών φακέλων, συναντώνται αρκετοί ορισμοί, όπως: «Ένα σύστημα διαχείρισης πληροφοριών βασισμένο στον παγκόσμιο ιστό, που χρησιμοποιεί ηλεκτρονικά μέσα και υπηρεσίες. Ο εκπαιδευόμενος δομεί και διατηρεί μία ψηφιακή αποθήκη από αντικείμενα, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αποδείξει την επάρκεια των γνώσεων του και τους συλλογισμούς του. Έχοντας πρόσβαση στις καταχωρήσεις που έχει πραγματοποιήσει στην ψηφιακή αποθήκη, λαμβάνοντας ανάδραση και κριτικές οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα την ατομική τους πρόοδο, να σχεδιάσουν την καριέρα και να αναπτύξουν το βιογραφικό τους. Η διαπίστευση της προγενέστερης και/ή μεταγενέστερης εμπειρίας και ο έλεγχος πρόσβασης καθιστούν τον ηλεκτρονικό φάκελο ένα ισχυρό εργαλείο» (ηλεκτρονικός φάκελος Portal, 2020).

Σύμφωνα με τη Wikipedia, «ένα ηλεκτρονικό portfolio, γνωστό και ως ηλεκτρονικός φάκελος είναι μια συλλογή από ηλεκτρονικές αποδείξεις συγκεντρωμένες και διαχειριζόμενες από το χρήστη, συνήθως στον παγκόσμιο ιστό. Αυτές οι ηλεκτρονικές αποδείξεις μπορεί να περιλαμβάνουν κείμενο, ηλεκτρονικά αρχεία όπως έγγραφα, εικόνες, πολυμέσα, καταχωρήσεις ιστολογίου (blogentries) και υπερσυνδέσεις. Τα e- portfolios εκτός από αποδείξεις των ικανοτήτων του ατόμου, είναι και πλατφόρμες για αυτό-έκφραση που αν είναι στο διαδίκτυο (online) μπορούν να διατηρηθούν δυναμικά στη διάρκεια του χρόνου. Το National Learning Infrastructure Initiative παραθέτει τον εξής ορισμό (NLI,2003): το e-portfolio είναι μία συλλογή αυθεντικών και διαφορετικών αποδεικτικών στοιχείων που προέρχονται από ένα γενικό αρχείο το οποίο αναπαριστά τι έχει μάθει ένα άτομο ή ένας οργανισμός με την πάροδο του χρόνου, καθώς επίσης τι έχει αναστοχαστεί και έχει σχεδιαστεί για να παρουσιαστεί σε κάποιο κοινό για συγκεκριμένο σκοπό. Ένας εκτενής μαθησιοκεντρικός ορισμός για το ηλεκτρονικό φάκελο καριέρας είναι «Μία αποθήκη πληροφοριών που αφορά σε ένα μαθητή και περιλαμβάνει προϊόντα σε ποικίλα μέσα που έχει δημιουργήσει ο ίδιος μαθητής ή έχει βοηθήσει ώστε να δημιουργηθούν, ενώ περιλαμβάνει παράλληλα επίσημα έγγραφα που αποτιμούν την επίδοση, αποτελέσματα επιτευγμάτων και μελλοντικούς επαγγελματικούς στόχους».

Η διαδικασία ανάπτυξης ενός ηλεκτρονικού φακέλου ενθαρρύνει τον εκπαιδευόμενο να αναθεωρήσει και να ασκήσει κριτική στο τι έκανε, τι δημιούργησε, τι έμαθε και τι εμπειρίες απέκτησε. Ενθαρρύνεται να καταγράψει αυτές τις κριτικές στον ηλεκτρονικό φάκελο του και να τις μοιραστεί με άλλους. Έτσι, δίνεται αξία στην κριτική και απαιτείται επομένως να είναι σαφής για να υπάρξει εποικοδομητική ανατροφοδότηση. Αυτό μπορεί έχει ως συνέπεια ο

εκπαιδευόμενος να αντλήσει περισσότερα οφέλη από τη κριτική διαδικασία, οφέλη που πριν δεν αποκόμιζε.

Οι ηλεκτρονικοί φάκελοι καριέρας παρέχουν στους μαθητές τη δυνατότητα να συνδυάσουν και να συνδέσουν τις μαθησιακές τους εμπειρίες με ποικίλους τρόπους. Επιπλέον, και πιο σημαντικό, τους επιτρέπουν όχι μόνο να επιδείξουν, αλλά και να αποδείξουν τι γνωρίζουν, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν σε μία πρακτική άσκηση ή να αιτηθούν μια μελλοντική εργασία δείχνοντας ολοκληρωμένα δείγματα της μέχρι τώρα δουλειάς τους. Η διαδικασία αυτή είναι πολύ πιο γόνιμη από ένα παραδοσιακό βιογραφικό σημείωμα, που περιλαμβάνει απλά την παράθεση των ικανοτήτων ενός ατόμου. Ιδιαίτερα σε μια περίοδο όπου στην ανάπτυξη της ηλεκτρονικής αγοράς εργασίας έχει παρατηρηθεί μια άνοδο στη χρήση των ηλεκτρονικών φακέλων καριέρας.

Στο πλαίσιο μιας κοινωνίας γνώσεων, όπου η μόρφωση είναι σημαντική, ο ηλεκτρονικός φάκελος καριέρας μπορεί να παρέχει την ευκαιρία στο άτομο να αποδείξει τις ικανότητές του να συλλέγει, να οργανώνει, να ερμηνεύει και να ασκεί κριτική πάνω σε έγγραφα και πηγές πληροφοριών. Πρόκειται για ένα εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για συνεχή επαγγελματική εξέλιξη, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να αναλάβουν τις ευθύνες των γνώσεων τους και της απόδειξής τους.

Ακόμη περισσότερο, ένα ηλεκτρονικός φάκελος μπορεί να χρησιμεύσει ως ένα εργαλείο για τη διαχείριση της γνώσης μέσω προηγμένων τεχνολογιών του παγκόσμιου ιστού και των πολυμέσων. Οι μαθητές μπορούν να επιδεικνύουν τις ικανότητές τους (Milman & Kilbane, 2005), να αναπτύσσουν, να παρουσιάζουν και να αναστοχάζονται τις παιδαγωγικές πρακτικές, να καταδεικνύουν τις στάσεις, τις γνώσεις και τις ικανότητές τους (Sherry & Bartlett, 2005), να καταγράφουν πώς η αναζήτηση βοηθάει στην πρακτική και να παρέχουν αποδείξεις των αναστοχασμών τους (Smith & Tillema, 2003).

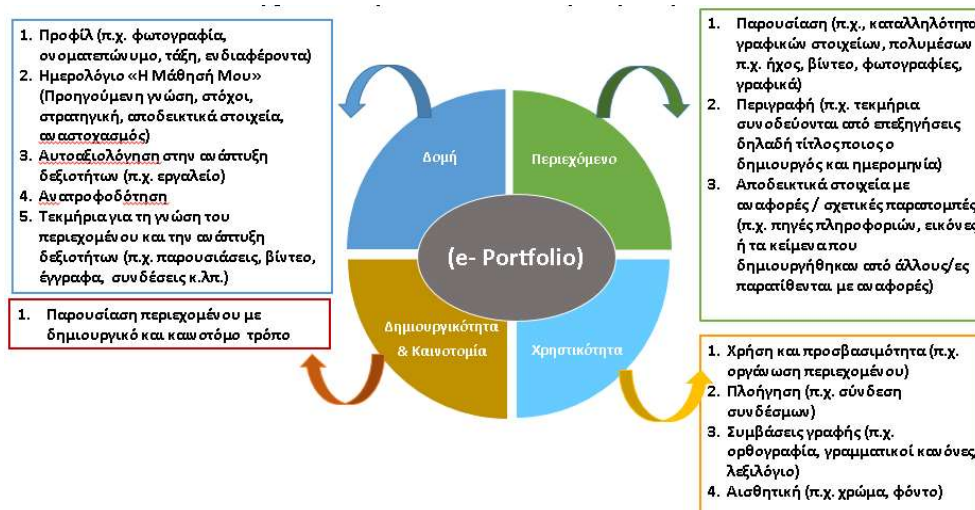
Ένας ηλεκτρονικός φάκελος καριέρας μπορεί να περιλαμβάνει ένα πλήθος πληροφοριών (Siemens, 2020) όπως:

Προσωπικές πληροφορίες

- Στόχους και σχέδια
- Εκπαιδευτικές εμπειρίες
- Αξιολογήσεις και πιστοποιητικά
- Ικανότητες και δεξιότητες
- Σχόλια εκπαιδευτών και/ή εργοδοτών
- Εργασίες, projects, παρουσιάσεις
- Κριτικά σχόλια και αναδράσεις
- Προσωπικές δραστηριότητες και ενδιαφέροντα
- Σχέσεις ανάμεσα στα στοιχεία του portfolio

Όλα τα αντικείμενα-τεχνουργήματα θα πρέπει να έχουν ένα στόχο. Να παρουσιάζουν τις ικανότητες, τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτήθηκαν μέσα από τις εμπειρίες της μάθησης.

Στο σχήμα 1 παρουσιάζονται τα συστατικά στοιχεία ενός ηλεκτρονικού φακέλου καριέρας.

Σχήμα 1

Τύποι ηλεκτρονικών φακέλων καριέρας

Σύμφωνα με το e-Portal (2020) οι τύποι ηλεκτρονικών φακέλων καριέρας είναι: Portfolios Αξιολόγησης (Assessment Portfolios)

Παρουσιάζουν τις ικανότητες και τις δεξιότητες ενός μαθητή σε καθορισμένες περιοχές. Τέτοιες μπορεί να είναι το τέλος ενός μαθήματος ή ενός προγράμματος αξιολόγησης, όπου αξιολογείται κύρια η απόδοση του μαθητή. Κυρίως στόχος είναι η αποτίμηση των ικανοτήτων και της εμπειρίας του, όπως καθορίζεται από πρότυπα και αποτελέσματα. Οι ηλεκτρονικοί φάκελοι καριέρας που χρησιμοποιούνται μόνο για σκοπούς αξιολόγησης συνήθως οργανώνουν στοιχεία όπως τα παραγόμενα του υποψηφίου, αξιολογήσεις, φωτογραφίες και έγγραφα βίντεο. Οι αξιολογήσεις, όπου τέτοιου είδους ηλεκτρονικοί φάκελοι χρησιμοποιούνται, διαφέρουν από τις υπόλοιπες διότι ο υποψήφιος δεν εξετάζεται, αλλά καλείται να αποδείξει τις ικανότητές του.

Portfolios Παρουσίασης (Showcase or Presentation Portfolios)

Παρουσιάζουν τα καλύτερα στοιχεία της δουλειάς και τις ικανότητες ενός εκπαιδευόμενου. Δημιουργούνται στο τέλος ενός προγράμματος, όπως μαθητεία των μαθητών των ΕΠΑ.Λ. για να τονίσουν την ποιότητα της εργασίας τους. Οι εκπαιδευόμενοι δείχνουν συνήθως ένα τέτοιο portfolio σε μελλοντικούς εργοδότες στο τέλος ενός προγράμματος σπουδών. Συνεπώς, στην περίπτωση αυτή οι εκπαιδευόμενοι είναι ελεύθεροι να καθορίσουν τα περιεχόμενα του portfolio τους, τείνοντας να παρουσιάσουν τα καλύτερα δείγματα της εργασίας τους ή αξιολογήσεις της εργασίας αυτής.

Υβριδικά Portfolios (Hybrids or Combinations)

Χρησιμοποιούνται για ένα συνδυασμό διαφορετικών σκοπών και συνδυάζουν χαρακτηριστικά και από τους τρεις τύπους τυπικών portfolio που αναφέρθηκαν παραπάνω. Σπάνια συναντάει κανείς ένα ηλεκτρονικό φάκελο που χρησιμοποιείται αυστηρά μόνο για σκοπούς αξιολόγησης, παρουσίασης ή ανάπτυξης.

Η διαδικασία ανάπτυξης ενός e- portfolio καριέρας

Η διαδικασία ανάπτυξης ενός ηλεκτρονικού φακέλου καριέρας αναλύεται σε διακριτά στάδια, που το καθένα υλοποιεί διαφορετικές λειτουργίες. Ο μαθητής χρησιμοποιεί την

κριτική του για να σχεδιάσει το τι πρέπει να κάνει για να προχωρήσει, για να μάθει, για να δημιουργήσει, για να επιτύχει.

Στο σχήμα 2 παρουσιάζεται η ανάπτυξη ενός ηλεκτρονικού φάκελου καριέρας.

Σχήμα 2

Το e-Portal (2020) προτείνει μία διαδικασία τεσσάρων βημάτων για την προετοιμασία του ηλεκτρονικός φάκελος:

Συλλογή (Collect)

Συλλογή των αντικείμενων-τεχνουργημάτων, που αναπαριστούν τα μαθησιακά αποτελέσματα του χρήστη και που θα περιληφθούν στο ηλεκτρονικός φάκελος. Είναι προτιμότερο η αποθήκευσή τους να γίνεται σε ψηφιακή μορφή, εφόσον πρόκειται για ηλεκτρονικό portfolio. Η συλλογή θα επιτρέψει, επίσης, στο χρήστη να δει τη δουλειά, την πρόοδο και την ανάπτυξη του συνολικά σε όλο αυτό το χρονικό διάστημα. Ο εκπαιδευόμενος χρειάζεται να αφιερώσει χρόνο για να προετοιμάσει τη σκέψη του, ώστε να μπορεί να τη μοιραστεί με άλλους, τότε μπορεί να εμπλακεί σε βαθύτερη νόηση, προσπαθώντας να κατανοήσει τις εμπειρίες του και να τις ενσωματώσει στις κριτικές του. Πρωταρχικός στόχος σε αυτό το στάδιο είναι ο καθορισμός του πλαισίου αξιολόγησης και των στόχων του ηλεκτρονικός φάκελος. Ποιους σκοπούς θέλει ο χρήστης να εξυπηρετήσει; Σε ποιους απευθύνεται; Η γνώση των στόχων μας τον βοηθάει να καθορίσει την υπόλοιπη διαδικασία ανάπτυξης του ηλεκτρονικός φάκελος. Γνωρίζοντας το κοινό στο οποίο απευθύνεται τον βοηθάει να αποφασίσει τη μορφή και το είδος του ηλεκτρονικός φάκελος που θα δημιουργήσει.

Επιλογή(Select)

Άσκηση κριτικής και αξιολόγησης στα αντικείμενα-τεχνουργήματα που έχει αποθηκεύσει ο χρήστης και επιλογή εκείνων που θεωρεί ότι παρουσιάζουν καλύτερα τα επιτεύγματά του και αποδεικνύουν την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων και σκοπών με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό γιατί συγκεκριμενοποιεί τις κριτικές επιτρέποντας και ενθαρρύνοντας τον εκπαιδευόμενο να τις μοιραστεί με άλλους. Και αυτή η διαδικασία της άμεσης αλληλεπίδρασης με άλλους με βάση τις κριτικές του μπορεί να βοηθήσει τον εκπαιδευόμενο

να αποκομίσει μέσα από την εμπειρία της μάθησης. Αυτό το στάδιο απαιτεί τη μεγαλύτερη χρονική διάρκεια. Γνωρίζοντας τους στόχους που θέλει να επιδείξει ο χρήστης, πρέπει να καθορίσει τα αντικείμενα που πρέπει να συλλέξει και κατόπιν να επιλέξει για να δώσει μορφή στο e-portfolio του. Τα αντικείμενα αυτά πρέπει να ψηφιοποιηθούν και να οργανωθούν σε κατηγορίες. Η κατηγοριοποίηση τους βοηθάει στην ευκολότερη επιλογή τους μετέπειτα. Συλλέγει το υλικό που αναπαριστά τις επιτεύξεις του. Το υλικό επιλέγεται από διάφορες χρονικές στιγμές, ώστε να επιδεικνύει τη μαθησιακή του ανάπτυξη κατά την πορεία των σπουδών του. Καλή πρακτική είναι να περιλαμβάνει μια μικρή περιγραφή, που να απεικονίζει τη σημασία της χρονικής στιγμής κατά την οποία δημιουργήθηκε το αντικείμενο.

Κριτική (Reflect)

Σχολιασμός και άσκηση κριτικής στη σημασία των επιλεγμένων αντικειμένων-τεχνουργημάτων για το ηλεκτρονικός φάκελος σε σχέση με συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους. Η κριτική είναι μια σκόπιμη ενέργεια για να εξετάσει ο χρήστης τις ενέργειες της μάθησης και απλά να τις καταγράψει.

Το στάδιο αυτό διαφοροποιεί τη σημασία του ηλεκτρονικός φάκελος. Διαφορετικά πρόκειται για ένα εργαλείο που αντικατοπτρίζει τις γνώσεις του χρήστη. Η σημασία της κριτικής είναι αναγκαία όταν ο στόχος είναι να μάθει μέσα από αυτή τη διαδικασία. Σύμφωνα με τον John Dewey «Δε μαθαίνουμε από την εμπειρία. Μαθαίνουμε μέσα από την κριτική στην εμπειρία μας». Η καταγραφή, λοιπόν, της ανατροφοδότησης στη δουλειά του χρήστη και στην επίτευξη των στόχων του είναι σημαντική. Υπάρχουν τρεις απλές ερωτήσεις, που συνδέουν το παρελθόν με το μέλλον μας, για να ξεκαθαρίσει την κριτική διαδικασία.

Τι;(αναφέρεται στο παρελθόν) Τι έχει συγκεντρώσει για τη μάθηση του, τη δουλειά του, τη ζωή του. Αυτά θα είναι τα αντικείμενα του.

Και τι;(αναφέρεται στο παρόν) Τα αντικείμενα που έχει συγκεντρώσει τι δείχνουν σχετικά με τη μάθησή του. Πρόκειται για τις κριτικές μου όσον αφορά στις γνώσεις, στις δεξιότητες και στις ικανότητές του.

Τώρα τι;(αναφέρεται στο μέλλον) Τι κατεύθυνση σκοπεύω να ακολουθήσει στο μέλλον. Ποιοι είναι οι μελλοντικοί του στόχοι.

Αυτή η διαδικασία καθορισμού των μελλοντικών στόχων μετατρέπει το ePortfolio σε ένα ισχυρό εργαλείο τόσο για τη μαθησιακή του, όσο και για την επαγγελματική του ανάπτυξη.

Σύνδεση (Connect)

Χρησιμοποίηση του ηλεκτρονικού φάκελου για να γίνει σύνδεση μεταξύ των αντικειμένων-τεχνουργημάτων, κριτικών, στόχων και δεικτών απόδοσης και να καθοριστούν οι μελλοντικοί στόχοι του χρήστη. Σε μεγάλο βαθμό, αυτό το στάδιο είναι μοναδικό επειδή δίνεται η δυνατότητα εισαγωγής στο υπερσυνδέσμων. Με τη χρήση υπερσυνδέσμων ο χρήστης είναι σε θέση να συνδέσει τις αποδείξεις των επιτευγμάτων του με τους στόχους που έχει θέσει και να αναγνωρίσει πρότυπα. Η διαδικασία δημιουργίας ενός ηλεκτρονικού φακέλου με χρήση υπερσυνδέσμων συνεισφέρει στην διαδικασία της αθροιστικής αξιολόγησης. Όταν χρησιμοποιεί το portfolio για αξιολόγηση, η μετατροπή των αντικειμένων που έχει συλλέξει σε αποδείξεις, δεν είναι πάντοτε προφανής. Συνδέοντας τις κριτικές με τα αντικείμενα κάνει τη διαδικασία της μάθησης πιο κατανοητή. Επίσης, η δυνατότητα να δημιουργεί συνδέσμους τον βοηθάει να ξεπεράσει τη γραμμικότητα των δύο διαστάσεων που έχει σε ένα συμβατικό portfolio, επιτρέποντας σε ένα αντικείμενο να επιδείξει πολλαπλές μορφές.

Τα παραπάνω βήματα προτείνονται και από την Helen Barrett. Ωστόσο, η ίδια προσθέτει ένα ακόμα σημαντικό βήμα, την παρουσίαση (Barrett, 2004).

Παρουσίαση (Presentation)

Παρουσίαση του ηλεκτρονικού φάκελου του χρήστη και διαμοίραση (sharing) του προκειμένου να δεχτεί κριτική και ανατροφοδότηση. Στο τελευταίο στάδιο της ανάπτυξης του ηλεκτρονικού φάκελου είναι η παρουσίαση του σε ευρύτερο κοινό και η διαμοίραση του. Εδώ η στρατηγική είναι προσωπική για τον κάθε χρήστη και εξαρτάται από το περιεχόμενο του ηλεκτρονικού φάκελου. Δίνοντας τη δυνατότητα σε άλλους να ασκήσουν κριτική στο e-portfolio του, λαμβάνει χώρα σημαντική ανατροφοδότηση που βοηθάει στην αυτοαξιολόγηση του. Η ανατροφοδότηση είναι ένα από τα βασικότερα στοιχεία της μάθησης. Σε ένα περιβάλλον συνεχούς βελτίωσης, ένα ePortfolio πρέπει να λαμβάνεται ως ένα εργαλείο μάθησης και η αποτελεσματικότητά του πρέπει να αναθεωρείται σε καθημερινή βάση για να εξασφαλιστεί ότι επιτυγχάνει τους σκοπούς που έχει θέσει ο χρήστης.

Τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν κατά τη διαδικασία ανάπτυξης ενός ηλεκτρονικού φάκελου καριέρας από τους μαθητές, (Siemens, 2004).

- Προσωπική διαχείριση γνώσης.
- Αύξηση στη αποτελεσματικότητα μάθησης.
- Αύξηση στις δεξιότητες χρήσης των τεχνολογιών πληροφορικής.
- Ιστορικό ανάπτυξης και εξέλιξης.
- Δυνατότητα σχεδιασμού και καθορισμού στόχων.
- Άσκηση κριτικής στα τεχνουργήματα και στον τρόπο που συσχετίζονται με τους στόχους.
- Βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να συσχετίσουν τις μαθησιακές τους εμπειρίες που προέρχονται από την τυπική και άτυπη εκπαίδευσή τους..
- Παρέχουν τα μεταγνωστικά στοιχεία, που είναι απαραίτητα στους εκπαιδευόμενους για τον σχεδιασμό των μελλοντικών τους μαθησιακών αναγκών, με βάση προηγούμενες επιτυχίες και αποτυχίες.
- Προσωπικός έλεγχος του ιστορικού απόκτησης της γνώσης.

Οι ηλεκτρονικοί φάκελοι είναι δυνατόν να δημιουργηθούν με διάφορα λογισμικά όπως AngeLEPortfolio, Fronter, PebblePAD, EPET, iWebfolio, RAPID, eXactPortfolio, LiveText, TaskStream, κ.ά. Ηλεκτρονικός φάκελος δεξιοτήτων μπορεί να δημιουργηθεί και στη πύλη εφήβων του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

Κατά την δημιουργία του ηλεκτρονικού φακέλου καριέρας μερικά από τα θέματα που θα πρέπει να μας απασχολούν είναι τα εξής, σύμφωνα με το Project Management Institute, (2017):

Προγραμματισμός: Αποφασίζουμε αν θα γράψουμε τον κώδικα για τις ιστοσελίδες ή θα χρησιμοποιήσουμε λογισμικό webauthoring.

Οι γενικοί κανόνες της σχεδίασης είναι: Ευκολία πλοήγησης/ευχρηστία - ταχύτητα φόρτωσης - αισθητική.

Πλοήγηση: Σχεδιάζουμε το κυρίως μενού με κατηγορίες και υπομενού. Καλό θα είναι κάθε σελίδα να περιλαμβάνει link για επιστροφή στο κυρίως μενού και τα στοιχεία επικοινωνίας. Επίσης μπορούμε να συμπεριλάβουμε link για το βιογραφικό (αρχείο pdf). Στην αναφορά της εκπαιδευτικής και εργασιακής εμπειρίας, ενσωματώνουμε links προς sites εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και πιθανόν μελλοντικών εργοδοτών.

Ταχύτητα: Οι σελίδες θα πρέπει να «φορτώνουν» γρήγορα. Αν έχουμε πολλές εικόνες, μια καλή λύση είναι να εμφανίζονται πολλές μικρές εικόνες σε μια σελίδα, με την επιλογή «Κλικ για μεγέθυνση».

Μέγεθος: Αποφεύγουμε εικόνες που απαιτούν οριζόντια κύλιση και περιορίζουμε την ανάγκη για κάθετη κύλιση.

Κινούμενες εικόνες/βίντεο: Αν συμπεριλάβουμε, φροντίζουμε να τραβούν την προσοχή αλλά να μην την αποσιούν από τις πληροφορίες. Σκεφτόμαστε την ταχύτητα φόρτωσης της σελίδας.

Πνευματικά δικαιώματα και απόρρητες πληροφορίες: Οι ατομικές εργασίες και έρευνες που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο των σπουδών αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία σας και μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά βούληση. Στις ομαδικές εργασίες, θα πρέπει να ζητήσουμε την άδεια των συμμαθητών (συνεργατών) για να τις συμπεριλάβουμε και να προσδιορίσουμε τη δική σας συνεισφορά.

Ασφάλεια και προσβασιμότητα: σκεφτόμαστε αν το περιεχόμενο του portfolio θα είναι «ανοιχτό» σε όλους ή αν οι επισκέπτες θα μπαίνουν με κωδικό.

Άλλα θέματα: Σκεφτόμαστε, αν θα μετράμε τους επισκέπτες της σελίδας και αν θα συμπεριλάβουμε φόρμα για σχόλια επισκεπτών.

Συμπεράσματα

Τα άτομα δεν περιορίζονται σε ένα μόνο e-portfolio. Μπορούν να δημιουργήσουν διαφορετικά e-portfolio για να αναπαραστήσουν διαφορετικές πλευρές της ζωής τους εξυπηρετώντας τις ανάγκες διαφορετικών ενδιαφερόμενων ή πιθανών εργοδοτών, δεδομένου ότι ένα e-portfolio συνδυάζει την ενσωμάτωση τεχνολογιών, ακαδημαϊκών εργασιών, εργασιακής εμπειρίας και άλλων σημαντικών (μη-ακαδημαϊκών) δεξιοτήτων για επαγγελματική πρόοδο (Wikipedia, 2007). Ειδικότερα τα οι ηλεκτρονικοί φάκελοι καριέρας παρέχουν στους μαθητές τη δυνατότητα να συνδυάσουν και να συνδέσουν τις μαθησιακές τους εμπειρίες με ποικίλους τρόπους. Επιπλέον, τους επιτρέπουν όχι μόνο να επιδείξουν, αλλά και να αποδείξουν τι γνωρίζουν, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν σε μία πρακτική άσκηση ή να αιτηθούν μια μελλοντική δουλειά δείχνοντας ολοκληρωμένα δείγματα της μέχρι τώρα δουλειάς τους.

Η διαδικασία αυτή είναι πολύ πιο γόνιμη από ένα παραδοσιακό βιογραφικό σημείωμα, που περιλαμβάνει απλά την παράθεση των ικανοτήτων ενός ατόμου.

Διευκολύνουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων ζωής, στην κοινωνική και συναισθηματική προσαρμογή στην ομάδα, το σχολείο, την κοινωνία.

Διευκολύνουν τη δημιουργία ευχάριστου κλίματος στην τάξη.

Δημιουργούν κίνητρα μάθησης και βελτίωσης γνώσεων και επιδόσεων.

Διευκολύνουν στη βελτίωση της προσωπικής επάρκειας όλων των μαθητών και κυρίως όσων ανήκουν σε ομάδες κινδύνου για σχολική διαρροή, σχολική αποτυχία, κ.λπ.

Προσφέρουν δεξιότητες απαραίτητες τόσο στη διαχείριση της εφηβικής όσο και της ενήλικης ζωής.

Στο πλαίσιο μιας κοινωνίας γνώσεων, όπου η μόρφωση είναι σημαντική, το e-portfolio μπορεί να παρέχει την ευκαιρία στο άτομο να αποδείξει τις ικανότητές του να συλλέγει, να οργανώνει, να ερμηνεύει και να ασκεί κριτική πάνω σε έγγραφα και πηγές πληροφοριών.

Πρόκειται για ένα εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για συνεχή επαγγελματική εξέλιξη, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να αναλάβουν τις ευθύνες των γνώσεων τους και της απόδειξής τους.

Ακόμη περισσότερο, ένα e-Portfolio μπορεί να χρησιμεύσει ως ένα εργαλείο για τη διαχείριση της γνώσης μέσω προηγμένων τεχνολογιών του παγκόσμιου ιστού και των πολυμέσων.

Αναφορές

- Avraamidou, L & Zembal-Saul, C. (2006). Exploring the Influence of Web-Based Portfolio Development on Learning to Teach Elementary Science. *AACE Journal*, 14 (2), 178-205.
- Barrett, H., (2004). Professional Development for Implementing Electronic Portfolios. Ανακτήθηκε στις 15 Σεπτεμβρίου 2020, από <http://electronicportfolios.com/teachers/profdev.html>
- Kramer, J. & Seeber, G. (2009). E-portfolios as tools to assess generic competences in distance learning study courses. *eLearning Papers*, 1 N° 16, ISSN 1887-1542.
- Milman, N. B., & Kilbane, C. R. (2005). Digital teaching portfolios: Catalysts for fostering authentic professional development. *Canadian Journal of Learning and Technology*, 31(3).
- MOSEP, (2020). European Commission's Leonardo Da Vinci Programme. Grab your future with an ePortfolio. Ανακτήθηκε στις 12 Σεπτεμβρίου, 2020, από <http://www.mosep.org/study>
- National Learning Infrastructure Initiative (NLI). (on line) [http:// www. educ a use. edu/nlii/](http://www.educ a use. edu/nlii/)
- Pecheone, R. L., Pigg, M. J., Chung, R R, & Souviney, R. J. (2005). Performance assessment and electronic portfolios: Their effect on teacher learning and education. *The Clearing House*, 78(4), 164-176.
- Siemens, G., (2020). Ηλεκτρονικός φάκελος. Ανακτήθηκε στις 12 Σεπτεμβρίου, 2020, από <http://www.elearnspace.org/Articles/eportfolios.htm>
- Portal, (2020). E- Portfolios: a portal site. Ανακτήθηκε στις 12 Σεπτεμβρίου, 2020, από <http://www.danwilton.com/eportfolios/>
- Project Management Institute. (2017). *The standard for portfolio management*. Institute Inc.
- Sherry, A. C., & Bartlett, A. (2005). Worth of electronic portfolios to education majors: A 'two by four' perspective. *Journal of Educational Technology Systems*, 33(4), 399-419.
- Siemens, G., (2020). ePortfolios. Ανακτήθηκε στις 12 Σεπτεμβρίου, 2020, από <http://www.elearnspace.org/Articles/eportfolios.htm>
- Smith, K., & Tillema, H. (2003). Clarifying different types of portfolio use. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 28(6), 625-648.
- Song, K., Scordias, M., Huang, C., & Hoagland, C. (2020). Implementing e-portfolios in a university: An enterprise solution. Paper presented at the Society for Information Technology and Teacher Education (SITE) Conference, Atlanta, Georgia, Ανακτήθηκε στις 10 Ιουνίου 2020 από http://www.aace.org/dl/files/SITE2004/paper_3014_7985.pdf
- Tosh, D., Werdmuller, B., Chen, H., & Haywood, J. (2006). The Learning Landscape: A Conceptual Framework for e-portfolios. In A. Jafari & C. Kaufman (Eds.), *Handbook of Research on ePortfolios*. Hershey, PA: Idea Group.
- Yena, Donna J. (2020). *Career directions_ new paths to your ideal career*. New York: McGraw-Hill Education